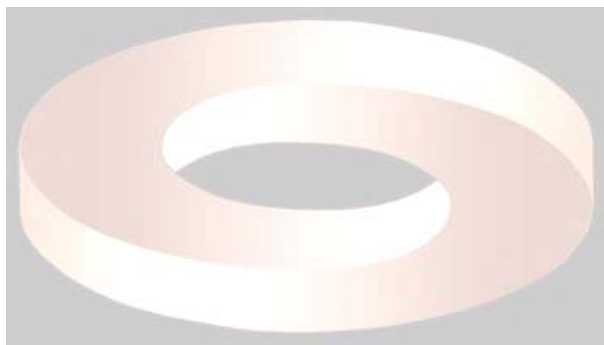

JAARPLAN – VORDERINGSPLAN – JAARVERSLAG – JAARRASTER – JAARSPIEGEL

A Een jaarplan binnen de nieuwe leerplannen: hoe kan dat?

De nieuwe leerplannen r.-k. godsdienst zijn naar onderwerpen en inhoud toe niet minutieus sturend. Bovendien is er een pleidooi voor een 'open' en 'leergericht' groeiproces. De leerplannen vragen tevens aandacht voor de actualiteit. Om die redenen onttrekken enkele leerkrachten zich soms aan de verplichting om in het begin van het schooljaar een jaarplan te maken.

Het jaarplan wordt dikwijls ook ervaren als een karwei, een (niet gebruikt) controle-instrument.

Nochtans biedt een jaarplan twee grote kansen:

- 1 als **een persoonlijk reflectie-instrument** en
- 2 als **een overlegdocument**:
  - om met vakcollega's die in een parallelle klas staan te overleggen;
  - om met collega's van andere vakken te zoeken of er mogelijk onderwerpen of thema's in projectwerking, in de vrije ruimte of gezamenlijk aangepakt kunnen worden;
  - om de leerkrachten van het volgende jaar te informeren over gezette stappen;
  - om in de vakwerkgroep te zoeken welke onderwerpen, secundaire kennis en/of impulsen nu best in welk jaar behandeld worden.
  - bij een (langdurige) vervanging, zodat de interimaris weet waar je reeds mee bezig was en wat je nog van plan was in de toekomst.

Vanuit het leerlingenperspectief bekeken willen we bovendien enkele vragen ter harte nemen:

- Plant de leerkracht verantwoord, heeft de leerkracht weet van de voorgeschiedenis van een leergroep en houdt de leerkracht rekening met de ervaringen van het vorige jaar, met het al dan niet bereiken van de doelen van het leerplan, met de informatie die hij over de leergroep krijgt?
- Weet de leerkracht wat in de andere vakken aan bod komt? Deelt de godsdienstleerkracht mee aan andere leerkrachten binnen dezelfde leergroep wat in het vak r.-k. godsdienst aan bod komt?
- Waar en in welk leerjaar wordt bepaalde belangrijke kennis die niet direct is opgenomen in het raamleerplan in het curriculum geplaatst?
- Voor welke leerjaren zijn bepaalde 'In de kijkers', bepaalde films, bepaalde kunstwerken gesneden brood?

Dit zijn toch wel belangrijke **professionele vragen in het kader van een permanent leren**. Vragen én voor de individuele godsdienstleerkracht én voor het team van godsdienstleerkrachten (én voor het schoolteam).

Graag willen we aan het team van (godsdienst)leerkrachten een aantal suggesties voorleggen. Een aantal handzame werkinstrumenten die het overleg moeten vergemakkelijken en de kwaliteit van het (godsdienst)onderwijs kunnen verhogen. We spreken daarbij van een jaarplan, een vorderingsplan, een jaarverslag, een jaarraster en een jaarspiegel. Aan **het team** om mee te oordelen wat in de school kan bijdragen tot een betere samenwerking binnen het vak, maar ook vakoverstijgend.

B Suggesties vanuit het leerplan

Het leerplan r.-k. godsdienst ziet vorming vertrekken vanuit de - zich telkens wijzigende - beginsituatie van de leerlingen, te realiseren in communicatie van woord, Woord en wederwoord.

In een leerstofgerichte benadering van onderwijs kon men het leerproces thematisch plannen: de over te dragen leerstof werd, binnen bepaalde thema's, systematisch geordend en gespreid in de tijd. Vanuit de leergerichte benadering van de leerplannen r.-k. godsdienst anno 2005 is zulke thematische planning niet aangewezen.

Dit neemt niet weg, dat het tot de schoolopdracht van de leraar behoort om onderwerpen van leerprojecten te bepalen, af te bakenen, te structureren en op de klasagenda te plaatsen.

Het **leerproject** of onderwerp kan best inhoudelijk omschreven worden als levensvraag, of zo je wil als 'basisvraag', of als het meer Leuvens klinkend '(hermeneutisch) knooppunt'. Deze werkwijze zet de godsdienstleerkracht aan om in het project of onderwerp te stappen vanuit de basisvraag (-vragen) of kernervaring(en) die voor die leerlingen een exploratie juist de moeite waard maken voor hun groeiproces en niet vanuit leerstof die 'gezien moeten worden'. Deze benadering is levendig en open. Uiteraard heeft de leraar de ingrediënten en de impulsen bij de hand, die de exploratie verrijken en verdiepen.

In het leerplan wordt uit respect voor de beginsituatie, met zorg voor een groeigerichte aanpak, met gevoel voor actualiteit, met veel geloof in de plaatselijke professionaliteit, afgestapt van een centraal minutieus sturen van het leerproces. Het locale niveau kan best inschatten wat wanneer verantwoord op de werktafel komt. Juist om die reflectie en dit locale overleg te concretiseren is een jaarplanning een uitgelezen mogelijkheid.

Mag dat, kan dat: geen jaarplan? Eigenlijk niet.

C Een concreet stappenplan

---

1 Het jaarplan of vorderingsplan als een voor-ontwerp.

Elke leerkracht zal in/voor het begin van het schooljaar een waardevolle route voor elk van haar leergroepen uittekenen. Ook de godsdienstleerkracht werkt met voor-bedachte-rade!

Wie op reis gaat kan dat op twee manieren: ofwel schrijft hij zich in bij een **georganiseerde** reis, ofwel stippelt hij **zelf** een reisroute uit.

Bij het werken met een handboek (de georganiseerde reis) moet de godsdienstleerkracht zich toch nog afvragen in hoeverre dit leermiddel voor deze groep toeristen het aangewezen traject aanbiedt (sluiten de aangeboden thema's, impulsen en werkvormen aan bij de **beginsituatie** van deze groep leerlingen) om de reisdoelen te realiseren? Worden verder de **doelen**, die het handboek rijkelijk programmeert, werkelijk door mijn leerlingen gehaald? De gids en/of reisleader bij zulke reis mag zich afvragen **hoe en waarmee** hij deze leergroep het beste boeit en enthousiast mee in de ontdekking van de nieuwe gebieden kan betrekken, hoe hij het basisdoel (deze mensen te verwonderen en hen een blijvende herinnering aanbieden) het best kan bereiken.

Het kan echter dat onder druk van de actualiteit (van de samenleving – van de klas – van de school – van de Kerk) zoals het leerplan aanraadt, koerswijzingen worden aangebracht. In die zin spreken we even graag van een vorderingsplan.

Deze documenten bieden dus in eerste instantie een ondersteuning aan de leerkracht in haar reflectie over de af te leggen en de afgelegde weg. Ze moeten **voor de leerkracht zelf** een én verantwoord én handzaam instrument zijn.

Een eenvoudig model - reeds beproefd model - is onderstaande **leerprojectfiche**.

Ze doet de leerkracht stil staan bij de grote registers van de nieuwe leerplannen. Zo kan je bij jezelf nagaan of je niets essentieels verwaarloost en dus 'goed bezig bent'.

Dit model vangt aan als voor-ontwerp , maar wordt 'al doende' aangevuld (hoe reageren de leerlingen?) en wordt pas op het einde van het project afgesloten (wat heb ik nu bereikt, waarrond vruchtbaar gewerkt?).

De fiche wordt opgebouwd rond vier eenvoudige vragen: waarom, waartoe, waaraan en waarmee.

- 1 Waarom:
welke is de beginsituatie, de basisvraag, de leerlingenreactie waarop ingespeeld wordt?
- 2 Waartoe:

aan welke terreindoelen beoog ik te werken?

3 Waaraan:

aan welke cognitieve en andere vaardigheden wordt gewerkt? Dit is een concretisatie van het vorige (terreindoelen). Je drukt het eenvoudig uit in werkwoorden: vb: het kennen van..., begrijpen van ..., onderscheid maken tussen..., begrip opbrengen voor ..., belangstelling opwekken voor ..., uitdrukken van ...,

4 Waarmee:

werkvormen en leermiddelen

Er is een drievoudige evaluatie

- 1 Zijn er vragen en reacties die ik wil bijhouden om in een ander project rond te werken?
- 2 Wat onderneem ik om na te gaan waar de leerlingen (en ikzelf) sta?
- 3 Welk leermiddelen deden het goed? Waar zaten (ook inhoudelijke) lacunes?

Titel leerproject: Geplande timing (wanneer, hoelang):	Klasgroep: Schooljaar: Gerealiseerde timing (wanneer, hoelang):
Waartoe: terreindoelen:	
Waarom dit project voor die groep?: hermeneutisch knooppunt, basisvraag, beginsituatie (= levensvragen, levenservaringen, levensuitdagingen)	Evaluatie: wat meenemen voor een ander project?
Waar aan wil ik werken? Wat wil ik bijbrengen? cognitieve en levensbeschouwelijke vaardigheden (= in werkwoorden)	Evaluatie van de IIn : hoe?
Waar mee en hoe wil ik het doen? : leermiddelen en werkvormen (ingrediënten: beelden-teksten-symbolen-handelingen)	Evaluatie van middelen

Een *nog meer uitgewerkt model*, dat tevens als onderdeel bij het opstellen van een jaarplan, als vorderingsplan, kan fungeren wordt aangeboden op de webpagina van het "THOMAS-project": <http://www.kuleuven.ac.be/thomas/leerkracht/vorderingsplan/> THOMAS (een kans, geen must) biedt **het programma van de leerprojectfiche** aan. Een aanrader naar collegialiteit toe. In deze fiche komen eveneens de grote lijnen van een lessenreeks. Voordeel is dat alles, zo je wilt, onmiddellijk deelbaar wordt met collega's en op elke locatie te downloaden is.

Van beide modellen kan gezegd worden dat meerdere fiche's samen een jaarplan of vorderingsplan uitmaken. Ze worden tevens de basis voor het jaarverslag.

Vooraf de leerprojectfiches van het "THOMAS-project" zetten ons er toe aan de lesvoorbereiding te oriënteren op het ontwikkelen van leerprojecten of onderwerpen vanuit basisvragen en knooppunten, i.p.v. vanuit over te brengen inhoud; op het behoud van de inhoudelijke openheid van het leerproces, en dus het omgaan met de planning als met een kompas ('het Noorden niet verliezen') en niet als met een routeplanner (de leerweg is op voorhand uitgetekend, het doel is inhoudelijk vastgelegd). Je focust meteen ook op de realisatie van leerplandoelen, met de voorziene ingrediënten. Aanklikbare mogelijkheid: aangeven van de ontwikkeling van levensbeschouwelijke vaardigheden.

Ook wie niet werkt met deze THOMAS-instrumenten raden we aan om vanuit die leerplanlogica de lessenreeksen op te bouwen.

Wanneer de leerkracht voorziet een bepaald leerproject in de komende periode (bijvoorbeeld in de komende maand) aan te brengen, vult hij/zij op de leerprojectfiche de klasgroep, het schooljaar en de geplande timing in. Het leerproject wordt dan opgenomen in het vorderingsplan.

Het vorderingsplan laat toe om het leerproces voortdurend te heroriënteren, rekening houdend met de wijzigende beginsituatie. Heroriëntering van het leerproject naar andere knooppunten of leerplandoelen en -ingrediënten of lesimpulsen blijft makkelijk mogelijk. Nodige herschikking van de timing is altijd mogelijk. Het mag er wat chaotisch uitzien.

2 Het jaarverslag is een na-slagwerk

Tijdens de behandeling van het leerproject en bij het afsluiten ervan is er de mogelijkheid om niet-geplande 'koerswijzigingen' of evaluerende reflecties te noteren op de leerprojectfiche. Op deze wijze ontwikkelt zich doorheen het schooljaar vanuit het vorderingsplan een jaarverslag, dat bestaat uit de opeenvolgende leerprojectfiches.

Het jaarverslag biedt een overzicht van de leerprojecten die doorheen het schooljaar aan bod gekomen zijn, met gerealiseerde timing en referentie naar het leerplan.

De gegevens van de verslagen in het vorderingsplan kunnen ook anders geordend worden: doeleninventaris, ingrediënteninventaris, bijbelinventaris, vaardighedeninventaris, onderwerpeninventaris.

Deze vorm van planning maakt het voor andere leerkrachten mogelijk om zich op de hoogte te stellen van het (zich ontwikkelende, vorderende) leerproces voor de betreffende groep(en).

Deze vorm van planning maakt het mogelijk voor een andere leerkracht om de lesopdracht over te nemen.

Deze vorm van planning maakt het mogelijk de horizontale en verticale samenhang te versterken.

Het werken met leerprojectfiches maakt het mogelijk om deze gemakkelijk met collega's uit te wisselen.

Een elektronische verwerking van het jaarplan in het "THOMAS-project" biedt tevens het praktische voordeel dat men de ingevoerde gegevens telkens met één druk op de knop kan herschikken in een andere ordening. Het 'administratieve' werk van de leraar beperkt zich zodoende tot het invoeren van de (zeer beknopt geformuleerde) gegevens op de leerprojectfiches, en naderhand eventueel het inbrengen van koerswijzigingen in functie van het jaarverslag. Het computerprogramma kan zelfstandig de gegevens herschikken zodat een vorderingsplan, een jaarverslag, een inventaris naar leerplandoelen, een overzicht van aan bod gekomen bijbelfragmenten... ontstaat, zonder daarvoor zelf extra gegevens te moeten invoeren.

Indien U niet digitaal wenst te werken kan u in onderling overleg andere modellen van jaar- of vorderingsplannen gebruiken (zie ook infra).

3 Jaarraster is een overlegdocument

Met het nieuwe leerplan is het onontbeerlijk dat de leerkrachten als team zoeken hoe het curriculum voor de leerlingen uitgetekend wordt. De in de leerplannen gecreëerde ruimte werkt deze collegiale taaklast in de hand.

We zien verschillende vormen van overleg die belangrijk zijn. Een overleg dat best meer tijd en ruimte krijgt dan de duur van de ontmoetingen in de wandelgangen.

Er is het overleg:

- (1) binnen het vak en het zelfde leerjaar (vakgebonden horizontaal overleg)
- (2) binnen het vak en de school (het vakgebonden verticaal overleg)
- (3) binnen het leerjaar met de andere vakken (vakoverstijgend horizontaal overleg)
- (4) binnen de school (vakoverstijgend verticaal overleg)

Kan bvb een zoektocht omtrent verwante vaardigheden en inhouden gelijktijdig aangepakt worden met de les leefsleutels, biologie, geschiedenis, muziek e.a., dan zou deze zoektocht de kans bieden om dieper in de eigen (levensbeschouwelijke) invalshoek van het vak te duiken.

In functie van de planning van het jaar kan het dat enkele thema's of sites of lessenreeksen worden gewijzigd of in een andere volgorde worden bezocht dan het handboek voorhoudt. Het leermiddel wordt dan eerder een bronnenboek. Liefst gebeurt dit in overleg met de vakgroep.

Wie zelf een reistraject uitstippelt, heeft zicht op niet te missen belangrijke trekpleisters, evenementen of aandachtspunten. Staat stil bij vorige reiservaringen. Wisselt deze reiservaringen uit met anderen. Gaat in gesprek met andere reizigers over welke plaatsen beter, hier en nu, dan tijdens een andere reis bezocht worden.

Wie een leertraject uittekent doet iets gelijkaardig. Vanuit de ervaringen van de vorige jaren worden lessenreeksjes aangepast of verwijderd. In overleg met de vakgroep wordt

gezocht met welke onderwerpen, de terreindoelen het best gerealiseerd worden, welke teksten/ filmfragmenten / bijbel- en levensverhalen onvermijdelijke pleisterplaatsen zijn voor de leergroepen in een bepaald jaar en op een bepaald moment in het schooljaar. Zo krijgt de vakgroep niet alleen zicht op wat in een bepaald schooljaar cruciaal is, maar ook een belangrijk zicht op het curriculum (of zo je wil de leerlijn) die een leergroep/leerling in een bepaalde school aflegt: de niet te ontwijken/geziene vaardigheden, onderwerpen, ingrediënten, knooppunten, bijbelteksten, e.a. voor een leerling/leergroep die dit vak volgt, worden duidelijk zichtbaar én vooruitblikkend én terugblikkend.

Werken met een jaarraster, waarin schematisch de belangrijkste ingrediënten van de reisplanning in voorkomen, is dus geen overbodige luxe. Het is voor de godsdienstleerkracht zelf een handzaam instrument. Het is voor de andere betrokkenen nodige info en/of een onderhandelingsdocument. Een document dat al eind september klaar kan zijn. Een document dat makkelijk hanteerbaar is in een gesprek tussen (vak)collega's

Bij dit overzicht hoeft geen sluitende datering. Het blijft mogelijk dat de leerkracht inspeelt op zaken die vanuit de actualiteit (van de samenleving, klas, school, kerk) besproken kunnen of moeten worden. Eventueel voorziet het jaarraster hiertoe de nodige speelruimte.

Zulk een jaarraster biedt het voordeel dat de leerkracht zicht heeft en geeft op de impulsen die zij gedurende het schooljaar aanpakt. Bij de uitwisseling met leerkrachten van andere vakken, kan men zoeken hoe meer samen/interdisciplinair aan bepaalde onderwerpen gewerkt kan worden.

Twee voorstellen (pas zelf aan):

Naam van de leerkracht		
Klasgroep		
schooljaar		
	Aangeraakt (in de les)	Uitgediept (in meerdere lessen)
Onderwerpen Bvb: ethiek		
Bijbelteksten Bvb: decaloog		
Geloofsleer en - leven Bvb: verrijzenisgeloof, paasfeest, begrafenis, een sacrament		
Getuigen en levensverhalen Bvb: Helen Prejean		
Audiovisuele middelen Bvb: video Estafette met Helen Prejean		
Casussen, actualiteit: Bvb: suicide		

Jaarraster:

Leerkracht:

klas:

vak:

handboek:

WAT	WAAROM	WAARMEE			
lessenreeksen- actualiteit	doelen	impulsen	multimedia	bijbel	opmerkingen

Uiteraard kan een jaarraster met andere rubrieken ingevuld worden. Het zou kunnen dat bvb voor het vakgebonden horizontaal of verticaal overleg ook een rubriek **'secundaire kennis'** wordt toegevoegd. We denken dan bvb aan secundaire kennis als realia omtrent het land Palestina, het ontstaan van de bijbel. Het is goed dat in het kader van het verticale vakoverleg godsdienstleerkrachten eens bekijken waar een aantal zaken die niet direct in de leerplannen vermeld staan (raamleerplannen!), maar die toch als 'nodig weten' worden geacht, best aan bod zouden kunnen komen. Ook kunnen kolommen samengevoegd worden (bvb impulsen en multimedia). Misschien worden met het oog op vakoverstijgend overleg andere rubrieken toegevoegd (bvb schooluitstap, projecten). Het is belangrijk dat een dergelijk instrument een teaminstrument wordt, meer en meer.

4 De jaarspiegel als een reflectie- en controle-instrument

Het nieuwe leerplan spreekt nergens van een jaarplan, noch van een vorderingsplan.

De inspectie en/of vakbegeleiding wil, in de lijn van alle vakken de leerkracht vragen om trouw aan de leerplannen de lessen te plannen en het lesgebeuren in te vullen. Een leraar plant immers leerplangetrouw het schooljaar. Het concrete klasgebeuren wordt leerplangevoelig verrijkt. Juist dit oefenen en groeien in een leerplancultuur (en niet in een handboekcultuur) kan makkelijk vanuit een eenvoudig minimummodel (het eerste ontwerp werd gebruikt in de Don Boscoscholen). Op één blad krijgt de leerkracht een overzicht van de terreinen, doelen en vaardigheden. Eén blad per leerjaar. Het kan maar zo makkelijk zijn. In één blik gevat. Deze spiegel zet de leerkracht aan het denken. In overleg met de vakinspectie kan het vlot gebruikt.

spiegelplan 3TSO/KSO		klas:	schooljaar: 200 - 200														
	lessenreeks	begin	einde														
1.				Leerkracht													
2.				School													
3.				Leermiddel:													
4.				Andere bronnen:													
5.																	
6.																	
7.																	
8.																	
9.				1 = heel even aangeraakt													
10				2 = heel even aangeraakt en ook iets mee gedaan													
11				3 = gewoon goed bereikt													
12				4 = ten volle verwezenlijkt													
terreindoelstellingen				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	planning	
	Terrein: Identiteit																
I1	de eigen levensstijl op verschillende levensdomeinen verwoorden om te ontdekken welke identiteit erachter schuilgaat																
I2	identiteit ontdekken als een groeiproces																
I3	aangeven hoe gelovigen de liefde van God als bepalende factor in hun identiteit ervaren																
I4	aan de hand van concrete verhalen het christelijk spreken over identiteit verduidelijken in de spanning gave en opgave																
I5	in typologieën van persoonlijkheden een mensbeeld opsporen en kritisch bespreken																
	Terrein: Bronnen van leven																
Bvl 1	aangeven en illustreren hoe een groep, groot of klein, bron van leven of rem op leven kan zijn voor een persoon																
Bvl 2	aangeven en illustreren hoe een gelovige gemeenschap bron van leven kan zijn voor een persoon																
Bvl 3	aangeven hoe mensen in de bijbel bronnen van leven vinden																
Bvl 4	vanuit een evangelie Jezus' bronnen van leven opzoeken en verwoorden																
Bvl 5	dragende levenservaringen aangeven en verwoorden																
Bvl 6	criteria opsporen om 'zalige', 'giftige' en 'valse' bronnen te onderscheiden																
Vaardigheden				Zelfde sleutel													
Ik zie dat mensen vanuit een zekere visie of inspiratie leven																	
Ik vind de taal om mijn eigen gevoelens, bedenkingen, vragen en meningen over het leven uit te spreken																	
Ik kan en wil andere levensvisies beluisteren en ervan leren. (Andere levensvisies boeien me... ze geven me te denken)																	
Ik kan en wil het christelijk verhaal beluisteren en er van leren.																	
Ik heb een eigen kijk, een eigen mening op het leven en die kijk gebruik ik om situaties te beoordelen																	
Ik zie hoe mensen in gemeenschap wat zij belangrijk vinden een plaats geven																	

1 Het 'blanco' model

De leerkracht gebruikt voor elk jaar en voor elk leerplan een rooster zoals hierboven, waarin: in de eerste kolom de terreindoelen staan en in de laatste kolom de planning kan komen in het bovenste vak een ruimte is om de hoofdstukken te noteren (nummer, titel en data van de periode dat het gezien werd).

De lege spiegels zijn te downloaden via: http://www.sip.be/rkgodsdienst/nieuwe_leerplan.htm.

Als je bij de desbetreffende leergroep aanklikt, heb je meteen de terreinen en terreindoelen voor de verschillende leerjaren. Alle leerjaren/onderwijsvormen zijn beschikbaar.

2 Planning

Rechts kun je bij een aantal terreindoelen een periode plaatsen dat ze nagestreefd worden. De lessen waarin die terreindoelen nagestreefd worden kunnen samenvallen met bijvoorbeeld een film die elk jaar voor dat jaar in die periode getoond wordt, een periode in het kerkelijk jaar of het schooljaar, bezinningsdag(en), een viering, actie, themaweek... Elke school heeft immers een eigen jaarritme. Die lessen kunnen op die wijze geïntegreerd worden in het schoolgebeuren.

3 De vordering in een code van 1 tot 4

Elke keer als een hoofdstuk afgewerkt is, best tot en met de evaluatie, noteert de leerkracht in de betreffende kolom een cijfer van 1 tot 4 achter die terreindoelen die aan bod kwamen. Het cijfer drukt uit in welke mate het terreindoel aan bod kwam:

1 = heel even aangeraakt

2 = heel even aangeraakt en toch ook iets mee gedaan

3 = half bereikt, zonder enige uitwerking

4 = gewoon goed bereikt.

Het kan belangrijk zijn bvb na een evaluatie de spiegel eens op te nemen en van daaruit vast te stellen welke terreindoelen nu bereikt werden. De leerkracht kan immers na de lessenreeks wel de indruk hebben dat een terreindoel goed bereikt werd, maar door de evaluatie een (ernstig) tekort vaststellen. Elke evaluatie van leerlingen is immers ook een evaluatie van de leraar. Na elk leerproject vraagt dit vijf minuten tijd.

4 Planning van een volgend onderdeel

Na twee of drie leerprojecten kunnen in een bepaalde leergroep tekorten naar voren komen. In een planning of uitvoering van een volgend leerproject kan dit gecorrigeerd worden via de leerprojectfiches en het vorderingsplan.

5 Minimumeis van het leerplan

Het leerplan zegt: "Als concretisering van kerndoelen op een terrein zijn de terreindoelen normerend" (p. 58). Het is natuurlijk het beste als elk terreindoel gerealiseerd wordt en dat dit door een goede evaluatie ook aangetoond wordt. Maar het is niet altijd mogelijk elk terreindoel volkomen te realiseren: een bepaalde klas kan dwars gaan liggen, staat er niet voor open, blokkeert om één of andere reden... Daarom moet de leerkracht minstens elk terreindoel nastreven en dit kunnen aantonen. Als de leerlingen een terreindoel (duidelijk) niet realiseren, moet zij kunnen verantwoorden waarom dat zo is.

Slot

Een tuinhuisje optrekken is mogelijk zonder bouwplan en professioneel materiaal, alhoewel. Een stevig bouwwerk optrekken daarentegen zonder bouwplan, waterpas en schietlood is gewoon niet denkbaar. In plaats van een huis krijg je een krot. Gegarandeerd. Iets leren of occasioneel leren gebeurt niet per se planmatig. Professioneel materiaal en personeel hoeft niet per se, alhoewel. Schools leren daarentegen zonder project, werkplan en reglement is gewoon niet denkbaar. Permanent leren concretiseren zonder leerplan, jaarplan en jaarraster lukt niet. In plaats van een oriëntatie op 'eigen en verantwoord kiezen inzake leven en geloven' (= einddoel van het vak r.k. godsdienst), krijg je, een veelheid van weetjes en meningen. Gegarandeerd. Binnen (en over de vakmuren heen) is reflectie en overleg nodig. Aan het vak- en het schoolteam om daarbij de nodige professionele instrumenten te kiezen en te gebruiken.

De vak-inspectie r.-k. godsdienst van het bisdom Brugge rekent hierop.
Brugge juni 2005

Bronnen:

- vakvergaderingen
- diocesaan en interdiocesaan inspectie-overleg
- document Jos Van Rompay